

УДК 025.22-029:[37.035:172.15]

Бондар Л. М.

завідувач сектору наукового
комплектування фонду
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

ФОРМУВАННЯ ФОНДУ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ ЛІТЕРАТУРОЮ З ПИТАНЬ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У статті висвітлено аспекти комплектування фонду шкільної бібліотеки для забезпечення патріотичного виховання школярів.

Ключові слова: патріоти, національно-патріотичне виховання, шкільна бібліотека, українська ментальність, символи України, українська книжка.

Проблема патріотичного виховання молодого покоління не нова. Але особливої актуальності вона набула, коли в українському суспільстві спостерігаємо загострення проблеми розуміння значення для людини рідної мови, Батьківщини та її символів. Склалася ситуація, коли країна у всіх одна, проте ставлення до неї різне, а почуття патріотизму кожного українця зазнає серйозних випробувань.

Проблему патріотизму, сутності патріотичної свідомості особистості, любові до Батьківщини досліджували як класики педагогічної науки (Г. Ващенко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський, Я. Чепіга та ін.), так і сучасні вчені, зокрема: І. Бех, Л. Березівська, Ю. Завалевський, М. Зубалій, О. Савченко, О. Сухомлинська, Г. Філіпчук, К. Чорна та інші знані науковці [1; 7; 12].

У процесі вивчення семантики поняття «національно-патріотичне виховання» у контексті сучасних дискусій виявлено відсутність єдиних термінологічних підходів до його визначення. Так, у своїй статті С. Зозуля, узагальнивши базові дефініції понять «патріотичне виховання», «національне виховання», «військово-патріотичне виховання» дає визначення, що «національно-патріотичне виховання є складовою частиною політики національної безпеки держави, являє собою системну й цілеспрямовану діяльність із формування високої патріотичної свідомості, почуття любові до України, пошани до видатних українських діячів, героїв АТО, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків» [6].

Головною метою національно-патріотичного виховання на сучасному етапі є набуття молодим поколінням історичного й соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, що віками розвивається в річищі світової цивілізації й культури. Головним його завданням є формування патріотизму, що на сучасному етапі становлення української державності набуває особливого значення. Важливо, щоб кожен навчальний заклад став для учнів осередком становлення громадян-патріотів України, готових брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві [8].

Шкільна бібліотека як важливий структурний підрозділ навчального закладу, використовуючи весь арсенал форм і методів бібліотечної роботи, має спрямовувати свою діяльність на створення ефективної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення учасників навчально-виховного процесу, сприяти задоволенню особистісних інформаційних, інтелектуальних, духовних потреб користувачів. Бібліотекарі мають докладати всіх зусиль задля виховання читача-громадянина з високими моральними та патріотичними якостями, формування в учнів ціннісного ставлення до держави, суспільства, історії, духовних і культурних витоків свого народу.

Серйозним дороговказом на шляху модернізації національної системи патріотичного виховання підрастаючого покоління став Указ Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580/2015 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки» [9]. На виконання Стратегії важливим напрямом діяльності шкільної бібліотеки стає цілеспрямоване комплектування фонду. З огляду на це, фонд шкільної бібліотеки повинен бути укомплектований літературою, в якій йдеться про повагу до Конституції держави, законодавства, державних символів – Герба, Прапора, Гімну; визнано духовну єдність населення всіх регіонів України, спільну культурну спадщину; розкрито героїчне минуле українського народу, його самовіддану боротьбу за свою незалежність; плекається любов до рідної мови як духовного коду нації; засобами художнього слова прищеплюється естетична краса української мови; втілено ідеї формування національно-культурної ідентичності, любові до рідного краю, народу, держави; висвітлюється толерантне ставлення до інших народів; містяться краєзнавчі дослідження про природу, населення, господарство, історичне минуле, пам'ятки матеріальної та духовної культури місцевого регіону; культивуються кращі риси української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережливого ставлення до природи.

Критерієм відбору видання до фонду за змістовим наповненням має стати його цінність, що визначають за такими параметрами: актуальність – книга є важливою, злободенною, значимою для сучасних умов; новизна – документ несе в собі інформацію, що з'явилася вперше; достовірність – інформація, представлена в документі, є обґрунтованою та беззаперечною; читацький попит – книга є затребуваною серед певного кола читачів; відповідність шкільній програмі; інформаційна безпека – книга не повинна пропагувати насилля, національну нетерпимість до інших народів, закликати до війни, насилля, агресії, тероризму тощо.

Відповідно до цільового призначення фонд шкільної бібліотеки має бути укомплектований офіційними, довідковими, науково-популярними, навчальними, літературно-художніми виданнями та виданнями для дозвілля.

Офіційні документи з питань освіти, соціального захисту та охорони прав дитини (Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про охорону дитинства») у фонді шкільної бібліотеки можуть бути представлені окремими книжковими виданнями серії «Закони

України», що видає «Парламентське видавництво». Крім того, видавництво є видавцем періодичних видань: офіційного щотижневого нормативного бюлетеня «Відомості Верховної Ради України» та додатку до нього «Відомості Верховної Ради України» (зі змінами), які можна придбати через передплатні агенції. За відсутності коштів на купівлю або передплату таких видань варто звернутись до електронних версій документів на офіційному порталі Верховної Ради України (<http://zakon5.rada.gov.ua/laws>) або порталі Міністерства освіти і науки України (<http://mon.gov.ua>) з подальшим друком та взяттям на облік роздрукованих документів. Такі документи відповідно до Закону України «Про авторські та суміжні права» не є об'єктами авторського права, тому можуть бути обліковані відповідно до Інструкції з обліку документів, що зберігаються в бібліотечних фондах (<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07>).

У духовному і політичному житті кожного народу є події й роки, які назавжди входять в його історію, свідомість, визначають характер буття, місце і роль у світових цивілізаційних процесах.

Система патріотичного виховання передбачає формування історичної свідомості молодого покоління українців, що базується на вивченні історії боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху. Яскравий тому приклад – Запорізька Січ, що була і залишається нині синонімом свободи, незалежності, людської й національної гідності. Про Запорізьку Січ та славні подвиги козаків розкажуть книжки Олександра Зубченка «Перемагаючи долю», Андріана Кащенко «Славні побратими», Пантелеймона Куліша «Чорна рада», Юрія Мушкетика «Останній гетьман», Юрія Сороки «Іван Богун», Андрія Чайковського «Сагайдачний» Дмитра Яворницького «Історія запорізьких козаків» та інші літературні твори.

Історія України – це не тільки події, а й історичні та видатні постаті. Україні та українцям є ким та чим пишатися. Бібліотекарі разом із педагогами зобов'язані ознайомлювати підростаюче покоління з іменами українських князів, козацтва, митців, учених-українців світової слави, щоб молодь усвідомлювала велич українського народу в історії людського існування. До прикладу, наведемо низку імен славних представників українського народу, які зробили значний внесок у світову науку: Володимир Вернадський, Іван Пулюй, Юрій Кондратюк, Борис Грабовський, Микола Пальчиков, Ілля Мечников, Микола Амосов, Олександр Богомолець, Сергій Корольов, Віктор Глушков, Євген Патон та багато інших. Ознайомитися з біографіями вчених та їхніми досягненнями допоможуть книжки «Вчені України: 100 видатних імен» Ігоря Шарова, «Видатні українці» Дмитра Ушакова, «100 великих українців» Сергія Шакули тощо. Вивчення такої літератури має великі виховні можливості українознавчого аспекту та сприятиме формуванню у старшокласників почуття гордості за свою країну та співвітчизників.

За роки незалежності України українськими вченими (Л. Березівська, І. Зайченко, О. Сухомлинська та ін.) введено до наукового обігу імена педагогів, діячів освіти, які у своїх працях надавали великого значення проблемі національно-патріотичного виховання, але діяльність і творчу спадщину яких

заборонялося вивчати в радянську добу (Дмитро Багалій, Борис Грінченко, Софія Русова, Георгій Челпанов, Євген Чикаленко, Яків Чепіга та ін.) [3; 4]. Найбільш повно акумульовано знання про це у колективному навчальному посібнику «Українська педагогіка в персоналіях», створеному провідними істориками педагогіки України (Л. Березівська, Н. Дічек, О. Сухомлинська та ін.) [11].

Національно-патріотичне виховання в сучасній школі передбачає взаємопов'язану діяльність учителя та батьків з розвитку в дітей моральних норм і рис поведінки, таких, як повага до Батьківщини, відданість їй, активна праця на благо України, примноження трудових звичаїв країни, любов до рідного краю, дружба з іншими народами. Тому обов'язковою складовою частиною фонду шкільної книгозбірні повинні бути документи, які б сприяли цьому. Насамперед це підручники та посібники з педагогіки, етнопедагогіки, родинного виховання. Доступними для педагогів і батьків має стати така література як «Батьківський всеобуч» Ірини Вовчук, «Курс юного патріота» Максима Колісниченка, «Як виховати патріота» Валентини Сухорукової, «Родинне сонце коло» Любомири Калуської, «Сім Я, або виховання в родині», «Родинне виховання: сучасні підходи» Тетяни Вороніної, «Педагогіка родинного виховання» Анатолія Кузьмінського, «Українська етнопедагогіка» Віталія Кононенка, «Етнопедагогіка дитинства» Неллі Лисенко тощо.

Український народ упродовж своєї багатовікової історії створив високохудожню літературу, яка посідає гідне місце у світовій культурі. Для реалізації завдання національно-патріотичного виховання учнів фонд шкільної бібліотеки повинен мати достатню кількість книжок української класичної літератури як великої України, так і української діаспори. Йдеться про твори Уласа Самчука, Івана Багряного, Євгена Маланюка, Василя Барки, Олега Ольжича, Олени Теліги, Володимира Винниченка, Богдана Лепкого, Докії Гуменної, Григорія Костюка та багатьох інших.

Народ України – це понад двісті різних народностей, які мають свою етнічну культуру. Саме тому сьогодні набувають особливої гостроти та надзвичайної важливості питання надання широких можливостей представникам усіх етносів для пізнання своєї історії, традицій, мови, культури, формування власної гідності. І через пізнання власної історико-культурної спадщини – здатність пізнати глибинність взаємозв'язків кожного з них з українською нацією, її державою, переконатися, що саме українська незалежна, суверенна держава охороняє національні права всіх її громадян [8]. Цій меті служать прислів'я, приказки, загадки, пісні, билини, в яких особливо знаходиться відображення народних ідеалів – патріотизму, розуму, винахідливості.

Не слід применшувати й роль зарубіжної літератури в контексті інтернаціонального складника патріотичного виховання. Моральні людські якості потрібно виховувати також і на її кращих зразках, зокрема, творах Вальтера Скотта «Айвенго», Еріха Марії Ремарка «Три товариші», Джека Лондона «Мартін Іден», Уільяма Шекспіра «Річард III», «Гамлет» тощо [5].

Фонди шкільних бібліотек повинні мати достатню кількість та поповнюватися творами таких сучасних письменників: Михайла Андрусика «Брати вогню», «Брати грому», «Брати просторів», Юрія Андруховича «12 обручів», Тетяни Белімової «Вільний світ», Івана Білика «Дикі білі коні», «Не дратуйте грифонів», Василя Босовича «Володимир, син Святослава», Юрія Винничука «Танго смерті», Василя Голобородька «Летюче віконце», Бориса Гуменюка «Вірші з війни», Юрія Горліс-Горського «Холодний Яр», Люко Дашвар «Село не люди», «Молоко з кров'ю», Наталки Доляк «Чорна дошка. Велика, страшна і голодна правда», Сергія Жадана «Ворошиловград», «Месопотамія», «Життя Марії», «Депешмод», Бориса Жолдака «УКРИ», Оксани Забужко «Музей покинутих секретів», «Диригент останньої свічки», «З мапи книг і людей», Андрія Кокотюхи «Червоний», «Справа отамана зеленого», Юрія Киричука «Історія УПА», Василя Кожелянка «Діти застою», Федора Кіндрата «Ми стали волі на сторожі», Ліни Костенко «Записки українського самашедшого», Богдана Лепкого «Крутіж», «Мотря», Володимира Лиса «Соло для Соломії», «Століття Якова», «Країна гіркої ніжності», «Маска», Сергія Лойка «Аеропорт», Марії Матіос «Солодка Даруся», «Майже ніколи не навпаки», «Нація», Василя Паливоди «Спогади українського повстанця», Миколи Рябого «Ще не вмерла Україна», Михайла Старицького «Останні орли», Світлани Талан «Розколоте небо», Олексія Чупи «10 слів про Вітчизну», Василя Шкляра «Залишинець», «Елементал», «Маруся», «Ключ», Юрія Щербака «Час смертохристів» та ін.

Варто звернути увагу на формування національної свідомості через казки Василя Сухомлинського, адже саме з казки починається пізнання дитиною такого таємничого і, на перший погляд, непізнаного світу. Великий педагог визначав провідну роль роботи дітей над казкою і стверджував, що читання оповідань і віршів про духовний світ людини, її відданість Батьківщині покликані збудити в школярів гордість за трудящу людину – людину праці, колективіста, інтернаціоналіста, борця за світ без експлуатації, без війн, за щастя всіх народів світу. Кожна казка невіддільна від краси. Вона сприяє розвиткові естетичних почуттів, без неї неможливе благородство, щира чуйність до людського нещастя й страждань. Завдяки казці дитина пізнає світ не тільки розумом, а й серцем. Образи казки благотворно впливають на формування національної свідомості молодших школярів. Опрацювання оповідань і науково-пізнавальних статей про нашу багатонаціональну Україну збудить в учнів почуття патріотизму. У фонді бібліотеки літературна спадщина Василя Сухомлинського може бути представлена низкою таких творів: «Народження громадянина», «Як виховати справжню людину», «Вітчизна у серці», «Серце віддаю дітям», «Вогнегривий коник», «Я розповім вам казку... Філософія для дітей» тощо [2; 10].

Вивчаючи сучасну літературу для дітей та юнацтва, констатуємо співіснування різних за темами, жанровими параметрами та якісними характеристиками текстів. Незважаючи на те, що маємо справу з художньою літературою, яка не пройшла випробування часом, не сформувала свого канону,

все ж можемо говорити про творчість письменників, які не тільки заявили про себе, а й зробили значний внесок у розвиток літератури для дітей з патріотичної тематики. Спираючись на такі критерії як мистецька цінність твору, суспільне визнання (відзначення книжок преміями, на різних конкурсах, за результатами опитувань тощо), активне обговорення в літературно-критичних колах (рецензування, полеміки, відгуки тощо) маємо підставу стверджувати, що сьогодні популярними є твори «Історія запорозьких козаків для веселих дітлахів» Олександра Виженка, «Таємниця козацької шаблі» Зірки Мензатюк, «Іван Сірко. Великий характерник», «Іван Сірко. Великий кошовий» Марії Морозенко, «Джури козака Швайки», «Джури-характерники», «Джури і підводний човен» Володимира Рутківського тощо.

Нині активізувався процес дослідження творчості літераторів, чії імена безпідставно забуті, визначення їхнього місця в літературі свого часу та духовній скарбниці сучасності. З цього питання стануть у нагоді «Історія українського письменства» Сергія Єфремова, «Історія української літератури» Дмитра Чижевського, літературознавчі праці Михайла Грушевського, Григорія Костюка, Михайла Возняка тощо.

Для ефективного формування фонду шкільної бібліотеки слід використовувати інтернет-ресурси, де можна знайти інформацію про авторів та їхні твори. Це насамперед:

- Проект підтримки дитячого читання «Барабука. Простір української дитячої книги» (barabooka.com.ua);
- «Краща Література Юним Читачам». – КЛЮЧ, веб-сторінка Національної бібліотеки України для дітей www.chl.kiev.ua/key;
- Освітній проект «EdEra» (ed-era.com);
- Блог «Казкарка» (kazkarka.com);
- Культурно-видавничий проект «Читомо» (chytomo.com);
- Сайт «Букмоль» (bokmal.com.ua);
- Онлайн-бібліотеки: «Читанка» (chytanka.com.ua) та «Весела абетка» (abetka.ukrlife.org)
- Сайт «ЛітАкцент» (litakcent.com)
- Сайт «Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва» (urssyl.com.ua).

Для успішної реалізації завдань національно-патріотичного виховання значну увагу важливо приділяти і книгам з мистецтва. Вивчення художніх творів у тісних зв'язках зі світовим мистецтвом й історією сприятиме усвідомленню українця як повноцінної особистості з багатим духовним світом і неповторним колоритом.

Велике значення має укомплектованість фонду словниками – «Шкільний тлумачний словник», «Словник іншомовних слів», «Словник історичних термінів і понять», «Словник символів культури України». За допомогою словників учні можуть самостійно ознайомитись з науковим визначенням таких слів, як «патріот», «патріотизм», «нація», «батьківщина», «герой», «відвага», «доблесть» тощо.

Система патріотичного виховання передбачає формування історичної свідомості молодого покоління українців, що ґрунтується на вивченні історії боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, особливо у ХХ–ХХІ ст. Існування України сьогодні – це результат тисячолітньої боротьби українського народу за право мати свою національну державу, яка повинна стати запорукою успішного культурного і політичного розвитку суспільства. Здобути базові знання про розвиток України як держави допоможе учням 10-томне видання Інституту енциклопедичних досліджень «Енциклопедія історії України», «Енциклопедія Сучасної України» та ін.

Видання для дозвілля містять загальнодоступні відомості щодо організації побуту, різноманітних форм самодіяльної творчості, різних видів захоплень, відпочинку. Така література має значні можливості у вихованні в учнів національно-патріотичних почуттів та сприяє процесу набуття практичного досвіду з виготовлення предметів і речей, пов'язаних з народною культурою українців. З цією метою фонд шкільної бібліотеки доцільно укомплектувати відомою книжкою Олекси Воропая «Звичаї українського народу», що містить дослідження з побуту і звичаїв українців. Для фонду варто придбати також літературу, що пов'язана з традиційними народними ремеслами, і це можуть бути такі книги, як: «Українська лялька-оберіг» Галини Напиткіної, «Школа ремесел» Оксани Складенко, «Народна лялька. Технологія виготовлення» Алли Шушкевич, «Народні промисли», «Лозоплетіння» Зінаїди Лугової тощо.

Чільне місце у фонді шкільної бібліотеки мають посідати періодичні видання, в яких реалізований патріотичний потенціал. Безпосередньо для молодших школярів буде цікавим один з найвідоміших журналів «Барвінок», рекомендований шкільними програмами. У ньому друкують найкращі художні твори для дітей, які плекають любов до Батьківщини, повагу до батьків, мови. Всеукраїнський пізнавальний і культурно-розвивальний журнал «Дзвіночок» розповідає про життя школярів не лише з України, а й з усього світу. Журнал «Крилаті» має на меті не лише розвивати та навчати дітей, а й виховувати європейського, обізнаного й творчого українця-патріота. Питання національно-патріотичного виховання висвітлюється також у таких відомих журналах, як «Малютко», «Пізнайко», «Професор Крейд» тощо. Для учнів середніх і старших класів у пригоді стануть журнали «Колосок», «Країна знань», «Школа юного вченого».

З огляду на те, що формування патріотичних почуттів у дітей та молоді містить виховну складову навчального процесу, у фонді бібліотеки мають бути представлені періодичні видання і для вчителів. У сучасній періодиці відображено багатющий матеріал з питань національно-патріотичного виховання. Зокрема це досвід колег у вихованні патріотизму у школярів; методики викладання шкільних предметів з елементами народознавства; дидактичні матеріали, побудовані на найбільш значущих для українського народу цінностях; пошуково-ігрові завдання, вікторини, конкурси тощо. Такий

матеріал можна знайти на шпальтах газет «Освіта», «Освіта України», «Педагогічна газета», газет видавництва «Шкільний Світ».

Проблеми патріотичного виховання відображено на сторінках журналів «Рідна школа», «Дошкільне виховання», «Дивослово», у журналах видавництва «Педагогічна преса» («Всесвітня література в школах України», «Українська мова і література в школах України», «Історія в рідній школі», «Географія та економіка в рідній школі», «Математика в рідній школі», «Біологія і хімія в рідній школі», «Фізика та астрономія в рідній школі»), видавничої групи «Основа» («Виховна робота в школі», «Вивчаємо українську мову та літературу», «Зарубіжна література», «Історія та правознавство», «Мистецтво в школі», «Педагогічна майстерня», «Шкільний бібліотекар» тощо).

У країнах, де значення шкільних бібліотек усвідомлене суспільством, їхній розвиток підтримується на законодавчому, науковому та фінансовому рівнях. На жаль, українські шкільні бібліотеки не мають таких можливостей. Державні органи обмежуються комплектуванням навчальних закладів підручниками та навчальними посібниками. З огляду на це, для повноцінного задоволення зростаючих інформаційних потреб учасників навчально-виховного процесу бібліотекарі повинні використовувати всі доступні способи комплектування: купівлю, передплату, книгообмін, дарування, отримання документів від користувачів взамін загублених.

Отже, головною метою національного виховання на сучасному етапі є набуття молодим поколінням історичного і соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, що віками розвивається в річищі світової цивілізації і культури. Значний внесок для формування національно свідомої, духовно багатой учнівської молоді може зробити шкільна бібліотека, передаючи знання і традиції українського народу за допомогою книжки – духовного надбання людства.

Список використаних джерел

1. Березівська Л. Д. Ідея національно-патріотичного виховання школярів у добу Української революції: за матеріалами журналу «Вільна українська школа» (1917–1920) / Л. Д. Березівська // Рідна школа. – 2016. – № 1. – С. 57–62.
2. Березівська Л. Д. Василь Сухомлинський про джерела формування в школярів патріотичних почуттів / Лариса Березівська // Рідна школа. – 2016. – № 7. – С. 10–15.
3. Березівська Л. Д. Внесок Софії Русової у розбудову національної освіти: за матеріалами журналу «Вільна українська школа» (1917–1920) / Лариса Березівська // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя] : зб. наук. пр. / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – Вип 1. – С. 286–290.
4. Березівська Л. Д. Формування педагогічного світогляду Я. Чепіги (Зеленкевича) (1892–1895 рр.) / Л. Д. Березівська // Шлях освіти. – 2000. – №4. С. 38–41.
5. Військово-патріотичне виховання учнів у позакласній роботі : посібник / [уклад.: М. Зубалій, В. Івашковський, О. Остапенко, М. Тимчик, Б. Шаповалов, З. Діхтяренко, І. Білоцерківець]. – Київ : Паливода А. В., 2016. – 232 с.
6. Зозуля С. М. Національно-патріотичне виховання: семантико-термінологічний дискурс / С. М. Зозуля // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ;

редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В. ; рецензенти: Сухомлинська О. В., Коляда Н. М.]. – Київ, 2016. – С. 18–21.

7. Національно-патріотичне виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах : колект. монографія / [С. О. Моїсеєв, Л. О. Корецька, Г. М. Сагач та ін. ; під ред. А. М. Зубка, С. О. Моїсеєва]. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. – 248 с.

8. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та Методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах : наказ М-ва освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641 // Інформ. зб. та комент. М-ва освіти і науки України. – 2015. – № 7. – С. 70–95 ; № 8. – С. 87–95. – Додатки : Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах. – № 7. – С. 70–95 ; Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. – № 8. – С. 87–95.

9. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки : указ Президента України від 13 жовт. 2015 р. № 580/2015 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 83. – Ст. 2749. – С. 7–14.

10. *Савченко О. Я.* Літературна спадщина В. О. Сухомлинського як джерело патріотичного виховання молодших школярів / О. Я. Савченко // Пед. пошук. – 2016. – № 4. – С. 8–13.

11. Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. : навч. посіб. / [Н. Б. Антонець, Л. Д. Березівська, Л. С. Бондар, Н. П. Дічек, Л. В. Пироженко, Т. О. Самоплавська, Б. М. Ступарик, О. В. Сухомлинська, О. А. Удод, Т. В. Філімонова та ін.] ; за ред. О. В. Сухомлинської. – К. : Либідь, 2005. – Кн. 1. – 624 с. (Рекомендовано МОН України, лист №1/11–530 від 11.02.04).; Кн. 2. – 552 с.

12. Українські педагоги про національно-патріотичне виховання : зб. матеріалів Всеукр. наук. – практ. семінару /ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В. ; рецензенти Сухомлинська О. В., Коляда Н. М.] – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2016. – 60 с.

Bondar L. M.

Formation of the reserve of the school library literature on national patriotic education

The article highlights the aspects of building up school library collection with literature on pupils' patriotic education.

Key words: *patriots, national-patriotic education, school library, Ukrainian mentality, Ukrainian symbols, Ukrainian book.*